

Diana Majdáková

„ARE YOU TO GET IN AT ALL?“

Annotation

Diana Cencer Garařová's research has long been concerned with human perception and the ability of objective interpretation. In her case, the term "research" is not only a lofty label of creative work. She has decided to apply it due to the analytical nature of her works and her systematic use of scientific resources. She graduated from the painting studio of Prof. Daniel Fischer, where she recently defended her thesis entitled *Breaking b(it)*. As part of her PhD thesis, she created models of selected galleries in Bratislava at a scale of 1:10 presenting her not yet existing exhibitions and installations and, assigned the viewers an almost physically challenging role, as she prevented them from getting into her installations, except either through the eye of a moving camera (which projected the seen picture in a different room), or through another installations set-up in inaccessible places. By doing so, she has blurred the boundaries between the physical, material presence and experience and the remote concepts of "reality" represented by the models.

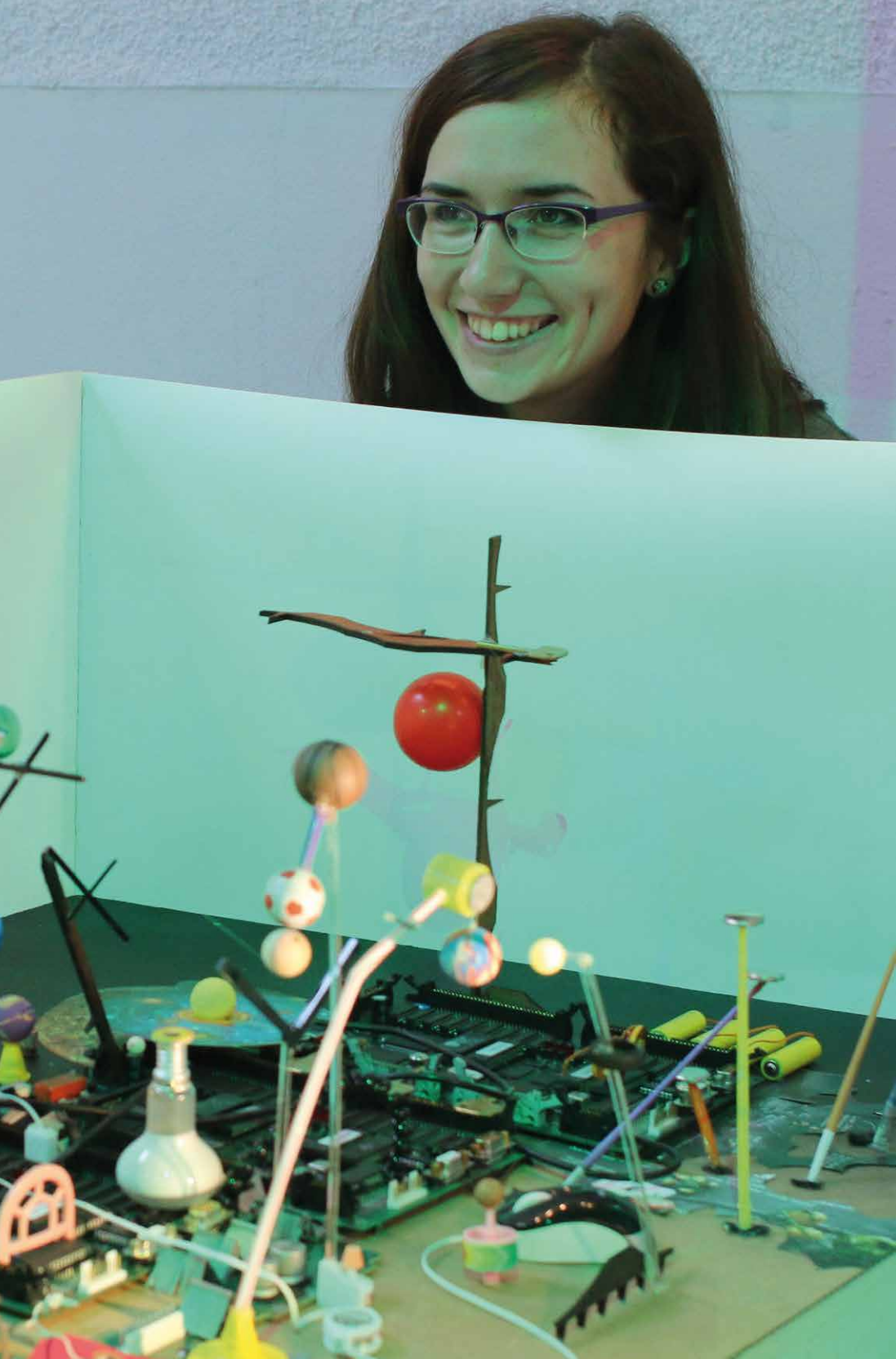
Diana Majdáková (1983) is a cultural manager and contemporary art curator. She completed her study of Fine Arts Science (Philosophical faculty of Comenius University Bratislava) by defending her diploma thesis on *Digital Image in 20th Century Slovak Art*. She is the curator in the *New Thread Factory* (Nová Cvernovka) creative and cultural centre. She has been involved in long-term cooperation with the *SPACE Gallery of Contemporary Art* (2006-2012), *Schemnitz Gallery* in Banská Štiavnica (2013-2015) and *Tabačka Gallery* in Košice (2015-2016). Since 2012, she has been curator of the *Invisible Štiavnica* public art project. Her publishing activity includes *Fifty Contemporary Slovak Artists in Slovakia* (2014), *Beautiful People* (2015), *Knut* (2017), *Off Limits – Censorship in Contemporary Art* (2018) and many more.

Diana Cencer Garařová: *Bez názvu*, 2018, akryl na stene, ceruza v mierke 10:1, maľba 220 x 250 cm, ceruza 120 cm. Pohľad do výstavných priestorov galérie Fa VU, Brno. Foto: Denisa Römerová

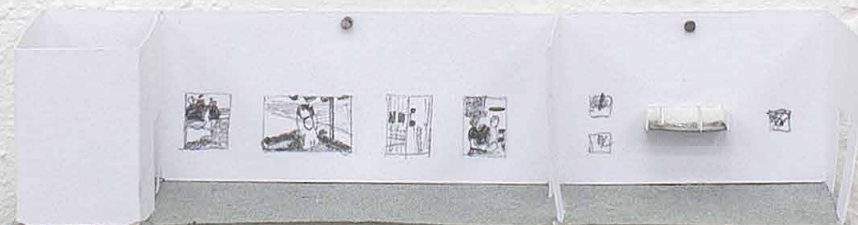

Diana Majdáková

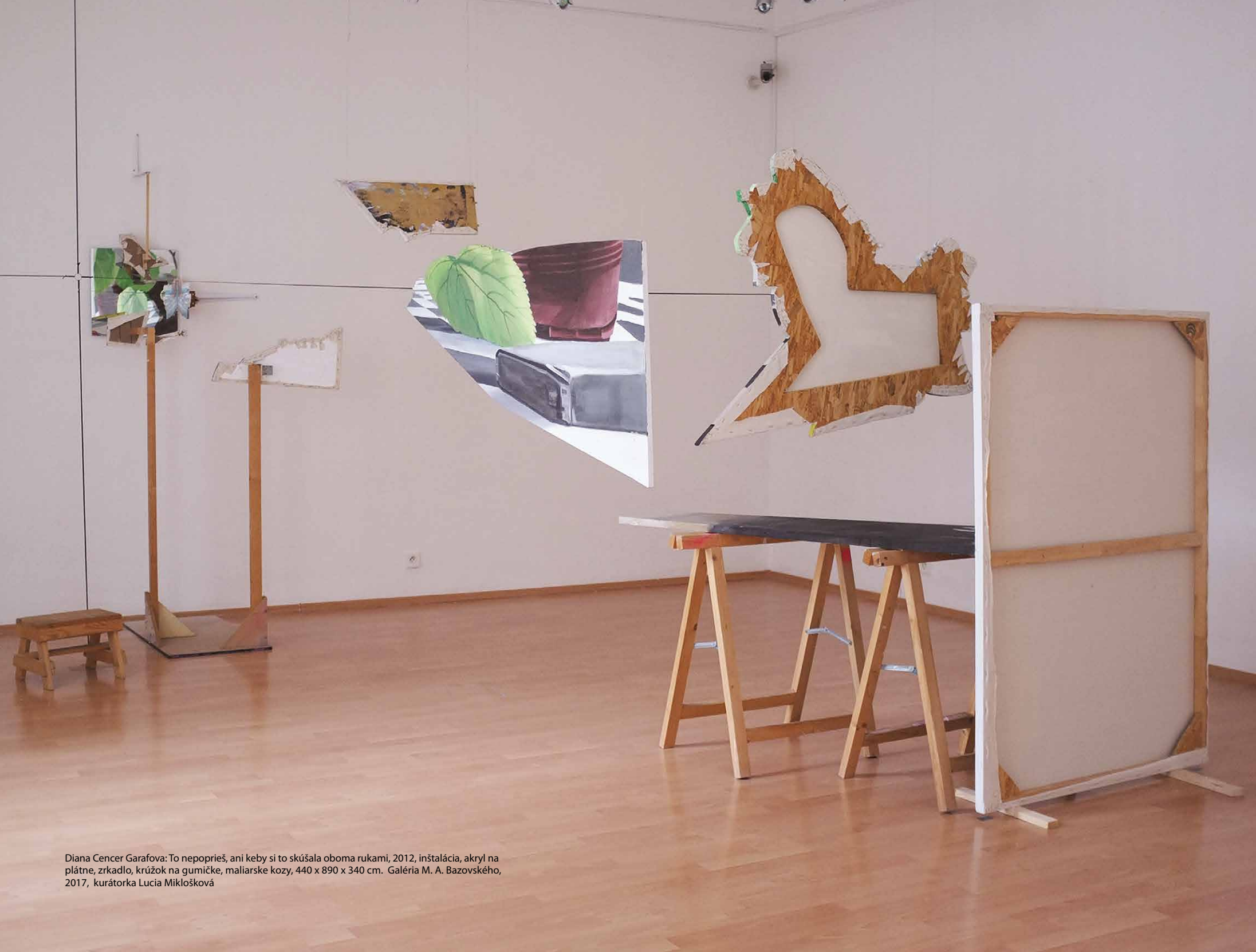
„A MÁŠ SA TY VÔBEC DOSTAŤ DNU?“

Výskum Diany Cencer Garafovej sa dlhodobo dotýka otázok ľudského vnímania a schopnosti objektívnej interpretácie. Pojem „výskum“ nie je v jej prípade iba nadneseným označením tvorivej práce. Zvolila si ho kvôli analytickej povahe svojich diel, ako aj systematickej práci s vedeckými prameňmi. Je absolventkou katedry malby u prof. Daniela Fischera, kde aktuálne obhájila dizertačnú prácu s názvom *Breaking b(it)*, ktorej sa z veľkej časti budeme v nasledujúcom rozhovore venovať. Základ jej praktickej časti tvorí inštalácia zložená z modelov galérií s výstavami, ktoré rôznym spôsobom odkazujú na problém možnosti (či skôr nemožnosti) obsiahnuť realitu v celej jej komplexnosti, pokiaľ máme iba jeden, aj to obmedzený pohľad (respektíve keď sme jej súčasťou). Už v prácach staršieho dáta však smeruje k podobným prieskumom, formálne pracujúcim s optickými ilúziami, zneisťovaním divákovej priestorovej orientácie a vzájomným prelínaním medzi 2D a 3D obrazom či objektom a malbou (momentom, ktorý sa často objavuje u študentov

Diana Cencer Garafová: Bez názvu, 2018, model v mierke 1:100, ceruza na papieri, 18 x 6 x 4,5 cm. Pohľad do výstavných priestorov galérie FaVU, Brno. Foto: Denisa Römerová

Diana Cencer Garafova: To nepoprieš, ani keby si to skúšala oboma rukami, 2012, inštalácia, akryl na plátne, zrkadlo, krúžok na gumičke, maliarske kozy, 440 x 890 x 340 cm. Galéria M. A. Bazovského, 2017, kurátorka Lucia Miklošková

a absolventov ateliéru prof. Fischera). Od pomerne jednoduchých (i keď obsahovo vrstevnatých) hier na spôsob trompe l'oeil (*Okamih zmeny*, 2011; *Surfaces*, 2013) prešla k aktívnemu využívaniu poznatkov z teoretickej fyziky a filozofie, ktoré sa najviac odrážajú vo využívaní modelov, či už bežnej alebo konštruovanej reality. Približne v roku 2010 začala intenzívne skúmať teórie symetrie a chaosu (*Hľadanie symetrie*), pričom do asambláže objektov a iluzívnej maľby zapojila aj pohľad kamery, ktorá jediná umožňuje obraz zjednotiť. Otázne bolo najmä to, či je syntetické videnie to jediné správne a či nositeľom obsahu nemôže byť aj iný – chaotický a zašifrovaný, no prirodzený (či nevinný) pohľad. Od podobných tém sa odvíjajú aj ďalšie autorkine úvahy, ktoré v roku 2012 vyúsťujú do viacfázovej interaktívnej inštalácie s trojnázvom odkazujúcim na dielo Lewisa Carrolla *Alica v krajine zázrakov*: 1. A ešte včera to bolo ako inokedy; 2. To nepoprieš, ani keby si to skúšala oboma rukami; 3. A máš sa ty vôbec dostať dnu? To je totiž prvá otázka. Ako napovedá názov teoretickej časti práce, predmetom skúmania bola diskutabilná povaha reality. Autorka tu prvýkrát pracuje s modelom galérie, do ktorého umiestňuje zmenšeninu inštalácie zloženej z častí maliieb a objektov, ktoré z určitého uhla pohľadu vytvárajú obraz zdanlivo náhodnej skrumáže predmetov v jej ateliéri. Každá súčasť práce odkazuje na iný problém: 1. rigidnosť pravidiel vedeckých vzorcov a definícií, ktoré nám však umožňujú rozumieť svetu a presnejšie ho popisovať; 2. symetria, ktorá nám dovoľuje veci predvídať, no nie predchádzať neočakávanému; 3. pohľad, ktorý, ak sa sám stáva predmetom pozorovania (prostredníctvom modelu), stráca svoju výhradnú pozíciu a uvoľňuje priestor iným, imaginatívnym metódam spoznávania sveta.

V poslednom období autorka pracuje s teóriou, že naše poznávanie sveta je založené na modeloch, ktoré sú nástrojom zjednodušujúcim komplexnú skutočnosť – podobne ako v prípade fyzikálneho experimentu, pri ktorom sú teórie overované v umelo vytvorených podmienkach. Modely, ktoré vytvára, sú viac konštruovaním ako replikáciou reality. V doktorandskom projekte išlo o modely vybraných bratislavských galérií v mierke 1:10, prezentujúce (zatiaľ) neexistujúce výstavy autorkiných diel a inštalácií. Divákovi pritom pripravuje priam fyzicky náročnú úlohu, keď do jednotlivých inštalácií nemôžu preniknúť inak ako okom pohyblivej kamery, ktorej premietanie nájdeme v inej miestnosti, alebo inštaláciou v neprístupných priestoroch. Znejasňuje tak hranice medzi fyzickou, materiálnou prítomnosťou a skúsenosťou a vzdialenými predstavami o „realite“, ktorú modely reprezentujú. Odkazuje tak na myšlienku, ktorú rozvíja aj v teoretickej časti svojej dizertačnej práce, kde pozorovateľ realitu nielen poznáva, ale aj mení (kvantová teória), či dokonca spoluvytvára (teória It from bit). Okrem toho do každého z diel nenápadne kóduje odkazy súvisiace s jej osobnými skúsenosťami, zážitkami a myšlienkami, ktoré ostávajú bezpečne skryté, až kým sa ich sama nerozhodne odhaliť, pričom je namiesto otázky „...a máme sa my vôbec dostať dnu?“

Diana Cencer Garafova: *To nepoprieš, ani keby si to skúšala oboma rukami*, 2012, inštalácia, akryl na plátne, zrkadlo, krúžok na gumičke, maliarske kozy, 440 x 890 x 340 cm, detail. Galéria M. A. Bazovského, 2017, kurátorka Lucia Miklošková

Diana Majdaková (1983) je kultúrna manažérka a kurátorka súčasného umenia. Štúdium vedy o výtvarnom umení (FiFUK Bratislava) ukončila obhajobou diplomovej práce Digitálny obraz v slovenskom umení 20. storočia. Pôsobí ako kurátorka v Kreatívnom a kultúrnom centre Nová Cvernovka. Dlhodobu spolupracovala s galériou súčasného umenia SPACE ako grantová a projektová manažérka (2006 – 2012), s galériou Schemnitz v Banskej Štiavnici (2013 – 2015) a Tabačka gallery v Košiciach (2016 – 2015). Kurátorsky viedla projekt s umením vo verejnom priestore Neviditeľná Štiavnica (od roku 2012). Venuje sa publikačnej činnosti (Päťdesiat súčasných umelcov na Slovensku, 2014; Beautiful People, 2015; Knut, 2017; Off limits – cenzúra v súčasnej umeleckej praxi, 2018; a. i.).
diana.majdakova@gmail.com

Diana Cencer Garafová: Portrét s bratom (Panská 19), 2017 – 2018, drevo, styrodur, olej na fólii, fotografia. Pohľad do jedného z modelov
Veci nie sú čierne alebo biele. Vo fotografii pozitív potrebuje k svojej existencii negatív. Dalo by sa povedať, že nesie tú istú informáciu, len inak kódovanú. Podobne i ľudia sú formovaní vzťahom k svojmu náprotivku.

Diana Cencer Garafová: Breaking b(it), 2018, inštalácia, výška 4 m, technická spolupráca Peter Beňo. Galéria Medium, kurátorka Zora Rusinová
Kamera sa pohybuje po vertikálnej dráhe a jej pohľad je premietaný v inej časti galérie. Divákovi tak umožňuje nazrieť aj do modelov, ktoré sú vysoko nad jeho hlavou. Spôsob inštalácie – nedostupnosť nášho pohľadu je analógiou k vedecko-technologickému poznávaniu sveta, keď sa aj objekty, ktoré sú ďaleko (napr. Pluto) a časovo vzdialené (napr. Big Bang), stali súčasťou našej predstavy o vesmíre, nášho modelu sveta, ktorý je založený nie na empirickom, ale na modelovom poznaní.

Diana Cencer Garafová: A máš sa ty vôbec dostať dnu? I. (Nedbalova 3), 2014, preglejka, styrodur, rôzny materiál, zrkadielko, monitor a kamery. Pohľad do vnútra jedného z modelov, kde je pre diváka prichystané zrkadlo, v ktorého odraze vzniká obraz s novou perspektívou a tiež obrazovka monitora, na ktorej sa striedajú dva real-time zábery zo skrytých kamier umiestnených vo vnútri modelu.